

2025.02.09. magyar Préd 7,15-18

Köszöntés: (Zsid 3,15) Mert amikor ezt mondja az Írás: „Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket...”

Olvasmány: Mt20,1-16 Hasonló a mennyek országa ahhoz a gazdához, aki korán reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon a szőlőjébe. Ézs 5,1-7 2 Miután megegyezett a munkásokkal napi egy dénárban, elküldte őket a szőlőjébe. 3 Amikor kiment kilenc óra tájban, látta, hogy mások is állnak a piacon tétlenül, 4 és ezt mondta nekik: Menjetek el ti is a szőlőmbe, és ami jogos, megadom nektek. 5 Azok pedig elmentek. Ismét kiment tizenkét óra körül és délután három óra tájban, és ugyanígy tett. 6 Amikor pedig délután öt óra tájban is kiment, talált újabb embereket, akik ott álldogáltak, és megkérdezte tőlük: Miért álltok itt egész nap tétlenül? 7 Azok pedig így válaszoltak: Mert senki sem fogadott fel bennünket. Erre ezt mondta nekik: Menjetek el ti is a szőlőmbe! 8 Miután pedig beesteledett, ezt mondta a szőlő gazdája a munkások vezetőjének: Hívd ide a munkásokat, és fizesd ki a bérüket, az utolsókra kezdve az elsőig. 3Móz 19,13; 5Móz 24,15 9 Ekkor jöttek azok, akik öt óra tájban álltak munkába, és kaptak egy-egy dénárt. 10 Amikor az elsők jöttek, azt gondolták, hogy többet kapnak, de egy-egy dénárt kaptak ők is. 11 Amikor átvették, zúgolódni kezdtek a gazda ellen, 12 és ezt mondták: Ezek az utolsók egyetlen órát dolgoztak, és egyenlővé tetted őket velünk, akik az egész nap terhét hordoztuk, és szenvedtünk a hőségától. 13 Ő pedig egyiküknek így felelt: Barátom, nem bánok veled igazságtalanul. Vajon nem egy dénárban egyeztél meg velem? 14 Vedd, ami a tied, és menj! Én pedig az utolsónak is annyit akarok adni, mint neked. 15 Hát nem tehetek azt a javaimmal, amit akarok? Vagy azért vagy irigy, mert én jó vagyok hozzájuk? Róm 9,16 16 Így lesznek az utolsókból elsők, és az elsőkből utolsók.

Alapige: Pred 7, 15-18: A jó napokban élj a jóval, a rossz napokban pedig lásd be, hogy ezt is, amazt is Isten készítette azért, hogy az ember ne találja ki, mi következik. 15 Sok mindent láttam hiábavaló életemben: Van olyan igaz ember, aki elvész, pedig igaz, és van olyan bűnös, aki sokáig él, pedig gonosz. Zsolt 73,4-17; Préd 8,14 16 Ne légy fölöttébb igaz, és ne bölcselkedj fölöslegesen: miért pusztulnál bele?! 17 Ne légy fölöttébb bűnös, és ne légy bolond: miért halnál meg idő előtt?! 18 Jó, ha az egyiket is megragadod, a másikat sem engeded ki kezedből, mert az istenfélő ember minden bajból kikerül.

Az ószövetségi bölcsességirodalom egyik szép és érdekes könyve a Prédikátor. Olyan mintha egy bölcs és sokat látott, sokat tapasztalt idős ember tekintene vissza és foglalná össze azt, amit gondol, lát és megélt.

S ha a bölcsesség fogalmával foglalkozunk, akkor sok minden eszünkbe juthat. Pl. a filozófia. Ami egy görög szóösszetétel. A bölcsesség szeretete.

Az ószövetség másik híres és sokat idézett könyvében viszont azt olvassuk, hogy a bölcsesség kezdete az Úrnak félelme. Még szerencse, hogy aztán a János leveleiben meg arról olvasunk az újszövetségben, hogy az Isten szeretet.

Úgyhogy akkor mondhatjuk, hogy összeér a kettő és akkor minden rendben van. Feloldottunk egy feszültséget s nincs miről beszélni.

Csakhogy ilyen könnyen azért nem ússzuk meg. Az életünkben sem. Mert persze igaz, hogy egyszerűsíteni, rendszerezni szeretnénk, de mindig fel és feltárulnak különböző mélységek és magasságok minden téren.

A bölcsességben is. Elég csak arra gondolnunk, hogy a kutatások milyen messze visznek minket. De mégis, a bölcsesség az valami más. Az nem csak egy olyan tudás, amelyet egy papírral igazolunk, hanem valami, ami mélyebb.

Ilyesmit fogalmaz meg itt a szerző. Elsőként élni a jóval és a rosszat is helyén kezelni. Meg is indokolja, hogy ne higgyük magunkat minden fölött rendelkezünk, ne higgyük, hogy minden a hatalmunkban áll. Milyen nagy bölcsesség. Alázatra tanít.

Aztán tovább megy, és előhoz olyan igazságtalanságokat, amelyeken sokat rágódnak az emberek. S a két végpontot is, hogy valaki túlzó módon bölcselkedik, míg megint mások bolond és bűnös utak miatt korán, túl korán, idő előtt meghalnak.

Mai napig csontig hatoló igazságok. Nem jó a szélsőségekkel mozogni, s azokat magunkévá tenni.

Kell egy egyensúly, egy harmónia az életben. S keresztyén olvasatban ez olyasvalami, amiben Isten a partnerünk, s a támogatónk, segítőnk lehet. Ebben bízunk. Hogy egyensúlyban maradjunk. Ezért jön el Krisztus, ezért van kegyelem.

Nem tudom, hogy vannak vele a testvérek, de amikor azt mondom, hogy református, akkor többször szegeztek már nekem kérdést a predestinációról. Az eleve elrendelésről, meg arról, hogy a Mindenható Isten miért így meg úgy rendezi a dolgokat. Meg miként ad szabadságot az embereknek.

Merthogy Kálvin írt arról a fő művében, a Keresztyén vallás rendszerében, bár nem sokat, hogy Isten némelyeket örök életre másokat örök kárhozatra rendelt. S amikor a mostani szakaszt olvassuk, hogy néha az igazak szenvednek és baj éri őket, míg a gonoszok élnek vígan, akkor persze sok ilyen kérdés felmerül bennünk.

Mi miért történik? Miért éppen most, miért éppen velünk? Nekem sincs erre jó válaszom, olyan amely általános érvényes lenne, s úgy hiszem, hogy sok olyan kérdés van az életünkben, amelyre csak a saját helyzetünkben és összefüggésünkben találhatunk választ. Ha egyáltalán.

De nem éppen erről beszél a mostani szakasz? Hogy a bölcsesség az, hogy ne űröljünk bele a semmibe és mindenbe, a végtelen kérdésekbe és a megoldások, megfejtések hiányába.

Bölcsesség ez, de milyen? Másfajta bölcsesség. Mint az olvasmányunkban. Elsőkből utolsók lesznek, utolsókból pedig elsők. Teljesen logikátlanak tűnő mondat egy olyan világban és viláértelmezésben, ahol a gazdaság, a sport, de a közösségi médiában is erősen könyököl mindenki, hogy előrébb legyen, hogy megelőzze a másikat.

Egy másfajta logika. Sokszor a mi földi logikánk és bölcsességünk hasznos és jó, de Isten országa másmilyen, s ennek a bölcsességnek a megértése, magunkba engedése az egy folyamat.

Akár jó, akár rossz a sorsunk. Mert hatalmak jönnek, és mennek, meg hatalmaskodók is. De Isten által talán mi olyan bölcs szívhez juthatunk, ami a legnagyobb teljességben, és a legmélyebb szükségben is egyensúlyban marad.

Mert Isten Örök, és állandó. Keressük ne csak a magunk, hanem az Ő bölcsességét is. Ámen.

Isten gazdag áldását kívánva,
Kádas Richárd László